

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA

VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012 m. rugsėjo 28 d. Nr. V17-4(6.1)
Vilnius

Posėdis vyko rugsėjo 28 d. nuo 10.00 val. iki 13.30 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pirmininkė Gražina Drėmaitė
Posėdžio sekretorė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos pakaitinė vyr. specialistė Violeta Katinienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gražina Drėmaitė, Adomas Butrimas, Jūratė Jurevičienė, Jūratė Markevičienė, Juozas Algirdas Pilipavičius, Giedrė Eleonora Miknevičienė, Gintaras Balčytis, Giedrė Mickūnaitė, Nijolė Laužikienė;

Komisijos darbuotojai – Algimantas Gražulis, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič, Violeta Katinienė.

Kiti dalyviai: sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. ES lėšos kultūros paveldo objektų tvarkybai (Komisijos išvažiuojamojo posėdžio aptarimas).
2. Kilnojamų kultūros vertybių įrašymas į Kultūros vertybių registrą.
3. Kiti klausimai:
  - 3.1. Dėl K. Donelaičio 300-ųjų metinių sukakties minėjimo programos.
  - 3.2. Dėl Valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos.
  - 3.3. Dėl L. Tamulyno pareiškimo dėl archeologinių tyrimų.
  - 3.4. Dėl NKPA įstatymo pataisų.
  - 3.5. Dėl griūvančio kultūros paveldo (dvarai).
  - 3.6. Dėl Komisijos veiklos programos spalio mėnesį.

Darbotvarkei pritarta.

1. SVARSTYTA. ES lėšos kultūros paveldo objektų tvarkybai (Komisijos išvažiuojamojo posėdžio aptarimas).

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Trumpai komentavo 1-ajam posėdžio klausimui pateiktą medžiagą:

2008–2010 m. VKPK nagrinėjo ES lėšų poveikį kultūros paveldo reikalams ir buvo priimti sprendimai.

Trumpai aptarė jų vykdymą;

informavo, kad šiuo metu (2012 m. rugsėjo 19 d.) pagal ES sanglaudos veiksmų programos VP3-1.3-ŪM-02-V priemonę „Viešųjų nekilnojamojo paveldo objektų kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms“ yra finansuojami 53 projektai, kurių bendra vertė yra 243 843 277,3 Lt.; komentavo savivaldybių lėšų panaudojimą tvarkant kultūros paveldo vertybes 2006–2011 m..

Pabrėžė išvažiuojamojo posėdžio svarbą, kurio išvados aiškiai parodė, kokią didelę reikšmę ES lėšos turi kultūros paveldo objektų tvarkymui. Trumpai prisiminė aplankytus objektus: puikų Panemunės pilies eksterjerą, Paežerių, Gelgaudiškio ir Zyplių dvarus, prie kurių sklandaus tvarkybos proceso užtikrinimo labai prisidėjo ir Šakių savivaldybės meras Juozas Bertašius bei Šakių rajono savivaldybės administracijos regioninės plėtros skyriaus vedėjas Vitas Girdauskas. Pasidžiaugė Zyplių dvaro rūmų sienų restauravimo sprendimu. Tačiau paminėjo, kad restauruojant Paežerių dvaro sodybos rūmus padaryta aplaidžių architektūros klaidų, Gelgaudiškio dvaro rūmuose neatskleidžiamas secesijos grožis. Apgailestavo, kad prie Daubos, vad. Velnio duobe, apskaitos neprišėjęs Kultūros paveldo departamentas. Paminėjo neatsiejamą dvarų dalies – tvenkinių ir parkų – tvarkybos problemą. Padėkojo G. Mickūnaitei, labai prisidėjusiai nagrinėjant šį klausimą.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Pritarė pirmininkės išsakytiems mintims, tačiau siūlė išplėtoti kai kuriuos aspektus, labiau atsižvelgti į dvarų sodybų kompleksiskumą.

Sprendimo projekte yra per daug neigiamo požiūrio. Siūlė labiau pabrėžti gerą patirtį.

Komisijos narė G. E. Miknevičienė.

Kadangi Komisijos tikslas yra išsaugoti kuo daugiau paveldo objektų, pritarė J. Jurevičienei, kad rengiamame Sprendime reikėtų ypatingai pabrėžti gerą ES lėšų panaudojimo patirtį.

Siūlė labai atidžiai peržiūrėti ir parinkti tuos aspektus, kurie Sprendime kritikuojami, nes nebuvo atlikta kiekvieno objekto ekspertizė.

Sprendimo projekto 1 psl. 3 pastraipoje:

„Dažnai nustatoma nepagrįsta projektų įgyvendinimo trukmė, jie suskaidomi į daugelį atskirų etapų“ siūlė rašyti „nepagrįsta projektų rengimo ir įgyvendinimo trukmė“, nes labai dažnai neužtenka laiko tinkamai parengti projektą.

1 psl. 4 pastraipoje:

Sprendimo projekte rašoma, kad „Projektams būdinga natūralios, autentiškos vėdinimo sistemos pakeitimas įrengiant šiuolaikinę – mechaninę“. Pastebėjo, kad šiuolaikinės vėdinimo sistemos yra būtinos, todėl tam tikri autentiškumo praradimai yra neišvengiami. Siūlo rašyti „mažinant šilumos nuostolius pastatai yra užsandarinami, todėl beveik visuose įrengiama mechaninė vėdinimo sistema ir iš to kyla visa eilė problemų. Privaloma užtikrinti, kad būtų kuo mažesni autento nuostoliai. Pritaikymas turėtų būti labai atsargus ir darnus“.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Paklausė, ar tenkina Paežerių dvare įrengta vėdinimo sistema.

Komisijos narė G. E. Miknevičienė.

Atsakė, kad Paežerių atvejis nėra pagirtinas, čia yra nesurasto kompromiso pavyzdys.

Sprendimo projekto 2 psl. 1 pastraipoje:

„Zyplių dvaro oficinų mansardų įrengimas („užstatymas“) padidins pastatų naudojimo intensyvumą ir laikinųjų autentiškų konstrukcijų apkrovas, pažeis paveldosaugos reikalavimus“. Siūlė taip detaliai nevardinti, nes Komisija šių konstrukcijų netyrė.

Siūlė Sprendime būtinai pasidžiaugti ir paminėti skatintinas strategines programas.

Punkte „3.1. tiksliau formuluoti aprašomąsias ES projektų dalis, jas rengiant pasitelkti paveldosaugos specialistus bei šios srities teisininkus ir atsižvelgti į jų rekomendacijas“ siūlė suformuluoti taip, kad

atlikus tyrimus liktų galimybė atlikti tam tikrus pakeitimus aprašomosiose ES projektų dalyse, t.y., kad po tyrimų būtų galima keisti ir įteisinti.

Dėl termino „rekonstrukcija“ vartojimo: mano, kad tai Kultūros paveldo apsaugos ir Statybos įstatymų nesuderinamumo problema.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Replikavo, kad paveldosaugoje privalu laikytis ir vadovautis Kultūros paveldo apsaugos įstatymu, kuriame terminas „rekonstrukcija“ nefigūruoja.

Komisijos narė G. Mickūnaitė.

Pasidalijo savo pastebėjimais apie aplankytus objektus. Dauba, vad. Velnio duobė, yra prieinama turizmui, stendai galėtų labiau atskleisti mitologinį vietovės aspektą.

Džiaugėsi, kad dvaruose pašalinta arba šalinama avarinė būklė. Dvarų restauravimas atliekamas pagal pritaikymo turizmui prioritetą, kuriam nenusižengta. Pritarė siūlymams labiau pabrėžti teigiamą atliktų darbų pusę ir skatinti panašius projektus.

Klausimas, kiek išryškinama dvarų kaip kultūros paveldo objektų vertė yra sudėtingesnis. Visų pirma, tai pačios koncepcijos klausimas, ką mes suprantame kaip dvarą. Reikia apsispręsti kiekvienu atskiru atveju dėl atraminių terminų, nuo kada dvaras liovėsi būti dvaru. Dvaras yra visas kompleksas ir teritorija, ne tik rūmai. Šio supratimo trūkumas ir lemia darbų susiskaidymą į etapus.

Sprendime siūlė kaip rekomendaciją paminėti, kad Paežerių dvaro ledainės gelžbetoninė perdanga nusižengia medžiagiškumo tęstinumui, tačiau, kita vertus, šiuo atveju ji yra toleruotina. Rekomenduoti naudoti toms patalpoms būdingas medžiagas.

Polichrominiai sprendiniai visuose dvaruose yra diskutuotini, mažiausiai Zyplių dvare. Tai įvyko dėl to, kad nėra nustatytas prioritetas ir laikotarpis į kurį dvaro restauravimas orientuojasi. Sprendimai priimami mechanisku būdu, orientuojamasi į atrastą žemiausią sluoksnį. Sudėtingiausia situacija yra Gelgaudiškio dvare. Istorinė medžiaga teigia, kad sienos buvo dekoruotos apmušalais, šilku ir pliušu tačiau ten ieškoma polichromijos ir pasirenkamas spalvinis sprendimas, kurio ten nebuvo.

Padėkojo Kultūros paveldo departamentui dėl pateiktų Restauravimo tarybos, kuri lankėsi Gelgaudiškio dvare, protokolų. Siūlė priimti sprendimą dėl paties proceso stebėsenos. Stebėjosi, kad Restauravimo taryba sprendžia apie įgyvendintus darbus, o ne svarsto projektus. Restauravimo taryba turėtų apibūdinti projektą prieš jį įgyvendinant.

Panemunės pilyje restauruota dalis galėtų būti besikeičiančių paveldo koncepcijų iliustracija. Pagyrė bokštų sutvarkymą, eksterjero polichromijos ir tinko sprendinius.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Pritarė dėl konceptualių tyrimų, nes dailėtyriniai, stilistiniai tyrimai yra nedaromi. Viso to rezultatas yra pavieniai fragmentai, todėl kalbėti apie tyrimus Sprendime yra būtina.

Dėl stebėsenos procesų galima būtų pasiremti dailės objektų restauravimo procedūrų praktika, kur šie procesai yra sutvarkyti.

Dėl Sprendimo projekto teksto: siūlė išsiaiškinti, ar tikrai ES aktuose nustatyta, kad tyrimai yra nefinansuojami.

Pritarė dėl stipriųjų pusių pabrėžimo. Taip pat siūlė aiškiau suformuluoti konstatuojamąją dalį, išskiriant ir išvardinant stipriąsias ir silpnąsias puses, gerai atliktus ir taisytinus dalykus.

Siūlė įrašyti atskirą punktą dėl langinių Gelgaudiškio dvaro rūmuose, kurios neužsidaro. Restauruojant neužtenka sukurti daikto įvaizdį, jis turi funkcionuoti.

Dėl ventiliacijos sistemų (1psl. 4 pastraipa): pritarė, kad dabartinė formuluotė Sprendimo projekte netinkama, siūlė formuluotėje kalbėti apie šiuolaikines mechanines ar kitokias lanksčias ir tvarias vėdinimo sistemas. Svarbu, kad būtų pasirinktas protingas inžinerinis sprendimas.

Pabrėžė naujadarų ir senų dalykų eksponavimo problemą Lietuvoje. Reikėtų atkreipti dėmesį į tarptautinę patirtį. Galima tai padaryti subtiliau, kaip kad daro dailės restauratoriai. Pvz., naujadarai galėtų būti eksponuojami netgi virtualioje erdvėje.

Pastebėjo, kad Sprendimo projekto sprendžiamoji dalis ne visai atitinka konstatuojamąją dalį: Sprendžiamojame dalyje punkte 4.2 rašoma apie tvenkinių tvarkymo problemas, konstatuojamoje tai visai neminima.

1 dalyje Siūloma įtraukti Gelgaudiškio dvaro sodybą į neprivatizuotinių sodybų sąrašą, tačiau konstatuojamoje dalyje nepaaiškinama kodėl.

Siūlė 3.2 punktą arba išskleisti ir paaiškinti, arba visai šio punkto atsisakyti.

Formuluotę „teisės aktai“ siūlė išplėsti, konkrečiai paaiškinant, kokie tai teisės aktai.

3.5 punkte siūlė pridėti klausimą dėl autorinės priežiūros.

6 dalyje keisti formuluotę „ekonomiškiausio pasiūlymo“, nes ji nėra pakankamai aiški.

Komisijos narė N. Laužikienė.

Pritarė išsakytoms mintims dėl teigiamų išvadų Sprendime pabrėžimo svarbos. Siūlė išskirti ir paveldosauginę prasmę ir turistinę naudą.

Pritarė dėl kompleksiško bei tyrimų kompleksiško. Jeigu yra išskiriamos klaidos, tai visų pirma norėtųsi, kad būtų atskleistos sisteminės klaidos, o tik po to jau atskiros detalės.

Klausimas D. Varnaitei, kokia situacija su Kultūros paveldo apsaugos ir Statybos įstatymų taikymu praktikoje? Šio klausimo išsiaiškinimas padėtų toliau nagrinėjant sąvokų suderinamumą.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

Palygino Aplinkos ministerijos ir Kultūros ministerijos darbą su ES lėšomis. Išvada, kad Kultūros ministerija neišnaudoja šių unikalių ES taikomos paramos galimybių. Aplinkos ministerija visų pirma sutvarkė savo teisinę bazę. Yra įkurtas ES paramos administravimo departamentas.

Paveldosaugoje nėra jokio rimtesnio teisinio akto skirto ES paramos panaudojimui. Siūlė parengti atskirą ES lėšų naudojimo kultūros paveldo apsaugai tvarką, numatant tyrimų, projektų rengimo, tvirtinimo, tvarkybos darbų kontrolės ir kt. veiksmų esminius principus. Siūlyti tvirtinti šią tvarką Vyriausybei, kuri neišvengiamai turės kreiptis į Kultūros ministeriją.

Dėl Sprendimo projekto pritarė 1 ir 2 dalims.

Išvažiuojamojo posėdžio maršrutas labai vykęs – Užnemunė svarbus Lietuvos regionas. Paminėjo, kad didžiausia Paežerių dvaro sodybos išsaugojimo problema yra registre neįrašytos jo vertingosios savybės.

Zyplių dvaro restauravimo darbai atlikti maksimaliai. Apgailestavo dėl Gelgaudiškio dvaro rūmuose neatskleistos secesijos.

Pabrėžė ir siūlė įrašyti į Sprendimą: kad viena iš pagrindinių problemų yra atotrūkis tarp architektūros ir interjero restauravimo kokybės, trūksta interjerų specialistų;

kad be Restauravimo tarybos interjerų projektai neturi būti svarstomi.

Komisijos narys Adomas Butrimas.

Pritarė, kad reikia išryškinti, kas padaryta vertinga, kad pritaikymui turizmui yra įdėtos rimtos lėšos ir skatinti tokius ir panašius projektus, kurie labai reikšmingi paveldo išsaugojimui.

Iškėlė tvėnkinių ir parkų tvarkymo problemas. Siūlė Sprendime pažymėti, kad prisidėti galėtų ir savivaldybės.

Dėl tyrimų: ES struktūrinių fondų lėšose nenumatyti archeologiniai tyrimai, kurie yra labai svarbūs, tačiau brangūs. Labai svarbu, kad Sprendime būtų iškelta ši svarbi problema.

Siūlė inicijuoti dar trijų svarbių objektų – Tytuvėnų vienuolyno komplekso, Renavo ir Raudondvario dvarų – gelbėjimą. Tytuvėnuose veikia muziejus, o stogas šiuo metu uždengtas polietilenu, Renave drėgsta rūšys, Raudondvaryje nesaugomi išlikę autentiški fragmentai, naikinamas interjeras.

Komisijos narys G. Balčytis.

Pritarė daugumai išsakytų minčių. Stebėjosi dėl projektų rengimo ir vykdymo kontrolės procedūros. Taip pat siūlė Sprendime pabrėžti daugiau esminių dalykų. Siūlė geriau išnaudoti mansardas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Dar kartą atkreipė dėmesį į nevisapusišką vertingųjų savybių apskaitą Registre.

Paklausė pagal kokią juridinę teisę 2012 m. Vertinimo taryba sumažino Kultūros paminklo – Gelgaudiškio dvaro sodybos teritoriją nuo 118,5 ha iki 86,1359 ha.

Šakių savivaldybės meras Juozas Bertašius.

Padėkojo Pirmininkei ir visiems Komisijos nariams už rūpestį ir paramą. Nuramino, kad Gelgaudiškio dvaro sodybos teritorija nesumažėjo, nes Šakių savivaldybė nesutiko perimti sumažintos sodybos teritorijos.

Mano kad ES parama turėtų būti vienoje rankose, o ne daugelyje institucijų, nes tai palengvintų ir jų rengimo ir vykdymo procesą.

Paminėjo vandens telkinių tvarkymo problemas.

Prašė pritarti ir paremti planuojamą Šakių ir Jurbarko savivaldybių planuojamą statyti lyno kelią tarp Gelgaudiškio dvaro ir Panemunės pilies.

D. Varnaitė

Padėkojo Komisijos nariams už teisingas kritines metodines pastabas. Aptarė dabartinę ES finansavimo Lietuvoje padėtį: dabar baigiasi antrasis laikotarpis (I dalinio finansavimo laikotarpis 2004-2006, II laikotarpis 2007-2013). Siūlė Sprendime formuluojant siūlymus strategiškai turėti mintyse, kad šiuo metu vyksta labai intensyvios diskusijos Vyriausybės lygmenyje tarp ministerijų apie tai, kas bus vykdoma ateinančiame laikotarpyje 2014-2020. Siūlymai turi integruotis į šį kontekstą.

Iš tiesų dabar įgyvendinamų projektų dokumentacijoje yra labai daug broko. Kodėl projektai rengiami nekokybiškai? Projektų vykdytojai neturi pakankamai laiko tinkamai parengti projektą. Siūlė šį klausimą įtraukti į rengiamą Sprendimą.

Siūlė rekomenduoti Vyriausybei, kad tos ministerijos, kurios administruoja ir administruos ES lėšas, sudarytų normalias sąlygas projektams įgyvendinti. Paminėjo Žemės ūkio ministeriją, kuri galėtų prisidėti prie parkų tvarkymo.

Problema, kad nei Kultūros paveldo departamento nei Valstybinės kultūros paveldo komisijos atstovai iki šiol į skirstymo grupę nėra įtraukti. Paveldo institucijų vaidmuo buvo sumažintas.

Su apskaitos dokumentais situacija panaši dėl tos pačios priežasties, kaip ir su nekokybiškai parengtais projektais. Nebuvo įmanoma tuo pačiu metu suderinti vertingųjų savybių nustatymo procesą su projekcinės dokumentacijos rengimu. Pažadėjo atsižvelgti į Komisijos pastabas ir įtraukti šį klausimą dėl vertingųjų savybių nustatymo į Kultūros paveldo departamento veiklos planą.

Nesutiko, kad Sprendime minimas, „projektų skaidymas etapais“ yra tikrai „nepagrįstas“, nes negaunama pakankamai lėšų projektui užbaigti per vieną etapą.

Nepritare vieningo teisės akto ES lėšoms įsisavinti parengimui (A.J. Pilipavičiaus siūlymas), nes šiuo metu reikia sutvarkyti Kultūros paveldo apsaugos ir Statybos įstatymų santykį.

Trumpai komentavo situaciją Tytuvėnuose, susidariusią dėl anuliuotų viešųjų pirkimų. Vienuolyno stogas turėjo būti uždengtas iš draudimo pinigų, tačiau draudimo kompanija iki šiol jų neišmokėjo. Apie šią situaciją buvo informuoti Ūkio ir Kultūros ministrai, prašyta šaukti specialios vyriausybės komisijos posėdį.

V. Povilauskaitė.

Trumpai pristatė Panemunės Pilyje atliktus ir atliekamus restauravimo darbus, išskylančias problemas dėl viešųjų pirkimų skaičiaus, dėl projekto vykdyme dalyvaujančių daug autorių, tyrėjų. Pasigedo mokslinio vadovo pareigybės projektuose, kuri yra būtina.

ES paramos teisiniuose aktuose visiškai nenumatyta galimybė atlikti archeologinius tyrimus.

Nepritare naujų departamentų ar institucijų kūrimui.

Pabrėžė ES paramos kultūros paveldo išsaugojimui svarbą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Apibendrino Komisijos narių pastabas. Siūlė Sprendimo projektą pataisyti ir aprobuoti darbo grupėje.

Komisijos narė G. Mickūnaitė

Siūlė Sprendimo projekte išbraukti dalį 1.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Siūlė Sprendimą priimti per kitą Komisijos posėdį.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Sprendimo projektą darbo grupėje (J. Jurevičienė, J. Markevičienė, G. Mickūnaitė, A. J. Pilipavičius) papildyti ir redaguoti pagal Komisijos narių pastabas. Sprendimą išsiųsti Komisijos nariams elektroniniu paštu.

2. SVARSTYTA. Kilnojamų kultūros vertybių įrašymas į Kultūros vertybių registrą.

Komisijos narė G. Mickūnaitė

Pristatė Kruonio Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės bažnyčioje esančius vargonus. Siūlė:

1. pritarti šios kilnojamosios vertybės įrašymui Kultūros vertybių registrą.
2. Dėl įrašo ant vargonų nugaros durelių vidinės sienos pieštuku „Šie vargonai statyti 1941 vasario kovo mėn. Sunkiausiai Lietuvos nepriklausomybės netekimo metais. Duosnių parapijiečių dėka. Priespaulda gundė parapijiečiuose religinį atgimimą ir todėl nežiūrint priespauldos ir vargo buvo suaukota gerų parapijiečių apie 2000 rub. Vargonams. Vargonai kainavo apie 4500 rub. Juos sudėjo iš senų vargonų meistras Romanas Truščinskas iš Vilniaus. Kruonio klebonas tuo laiku buvo kun. Alf. Šatas. Griežkite per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos. OAMDG.1941.III.15“ įtraukti į atvirukų seriją „Mažieji patriotizmo ženklai“.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

Atkreipė Komisijos narių dėmesį į pačią pritarimo nekilnojamųjų vertybių įrašymui į Kultūros vertybių registrą procedūrą, į tai, ką reiškia, jei kultūros vertybė įrašoma į Registrą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.
Siūlė pritarti G. Mickūnaitės siūlymui.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Pritarti Kruonio Švč. Mergelės Marijos Angelų Karalienės bažnyčioje esančių vargonų įrašymui Kultūros vertybių registrą; įtraukti į atvirukų seriją „Mažieji patriotizmo ženklai“.

3. SVARSTYTA. Kiti klausimai:

3.1. Dėl K. Donelaičio 300-ųjų metinių sukakties minėjimo programos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Informavo, kad 2012 m. rugsėjo 14 d. Valstybinėje kultūros paveldo komisijoje apsilankė Karaliaučiaus (Kaliningrado, Rusijos Federacija) srities administracijos atstovai. Susitikime dalyvavo architektas Napoleonas Kitkauskas, Komisijos narys A. J. Pilipavičius, LR Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto patarėja Jurgita Bieliūnienė ir Komisijos darbuotojai. Paprašė Komisijos nario Juozas Algirdas Pilipavičius pristatyti klausimą.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

2014 bus minimos Kristijono Donelaičio 300-osios gimimo metinės. Yra parengta programa, tačiau šiuo metu niekas nevyksta. Dėl to atvažiavo Karaliaučiaus srities administracijos atstovai. Susitikimas buvo daugiau bendro pobūdžio, tačiau šiek tiek buvo aptartos ir Kristijono Donelaičio įamžinimo Karaliaučiaus krašte galimybės.

Šiuo metu yra dvi idėjos: atkurti Tolminkiemio bažnyčioje vargonus ir atkurti kleboniją. Siūlė įtraukti šį klausimą į kitų metų Komisijos veiklos planus.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė balsuoti dėl klausimo apie K. Donelaičio 300-ųjų gimimo metinių sukakties minėjimo programą įtraukimo į 2013 m. Valstybinės kultūros paveldo komisijos darbo planą.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Įtraukti klausimą apie K. Donelaičio 300-ųjų metinių sukakties minėjimo programą į 2013 m. Valstybinės kultūros paveldo komisijos darbo planą.

3.2. SVARSTYTA. Dėl Valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Paprašė pateikti pasiūlymus šiuo klausimu.

Komisijos narė G. Mickūnaitė

Siūlė atvirukų seriją „Mažieji patriotizmo ženklai“.

Komisijos narys A. Butrimas

Išleisti 7 tomų „Akademinę Lietuvos meno istoriją“, kuri planuojama rengti Dailės akademijoje.

Komisijos narys G. Balčytis

Surengti konferenciją tarpukario architektūros tema.

Komisijos narė G. E. Miknevičienė

Pažymėti signatarų gyvenamąsias vietas ar jų kapus.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Siūlė šį pasiūlymą adresuoti savivaldybėms ir kitoms su tuo susijusioms institucijoms.

D. Varnaitė

Pastebėjo, kad Kultūros paveldo departamentas disponuoja informacija apie signatarų gyvenamąsias vietas ar jų kapus, jie yra pažymėti. Tačiau, kadangi medžiaga surinkta seniai (1998 m.) verta patikrinti dabartinę situaciją.

Komisijos narys Juozas Algirdas Pilipavičius.

Apgailestavo, kad Lietuva švėsdama 1000 m. jubiliejų nesukūrė monumentalaus simbolio. Siūlė sukurti monumentą.

Komisijos narys A. Butrimas.

Nepritare monumonto statybai. Pastebėjo, kad buvo sukurta reikšmingų kūrinių, paminėjo didžiulę leidybos programą.

Komisijos narė J. Markevičienė

Siūlė revizuoti leidybos programą, peržiūrėti, ko trūksta paveldui.

Komisijos narė G. Mickūnaitė

Pritarė, kad monumonto statyti nereikėtų, nes tokių statinių patirtis nesėkminga, nepakanka kompetencijos. Tačiau ekspozicijos, aptarimai ir leidybos programa skirta 1000-mečiui paminėti buvo sėkminga.

Siūlė inicijuoti moderniojo Lietuvos paveldo viešinimo programą, įskaitant parodas, konferencijas, leidybą, restauravimą ir t.t. atkreipiant dėmesį į tarpukario laikotarpį ir teikiant jį kaip prioritetą.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Siūlė įkurti naują šiuolaikinį restauravimo centrą

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Klausė ar pasiūlymams pritariama.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Išsiųsti LR Seimui raštą su Komisijos pasiūlymais.

3.3. SVARSTYTA. Dėl L. Tamulyno pareiškimo dėl archeologinių tyrimų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Šį klausimą turėjo pristatyti V. Vaitkevičius, kuris šiame posėdyje nedalyvauja. Siūlė nukelti šį klausimą kitam posėdžiui.

R. Kraujalis

Komentavo L. Tamulyno iškeltą problemą dėl archeologinio paveldo naikinimo. Tai labai kompleksiška problema. Kultūros paveldo departamento kontrolės skyrius kreipėsi į savo padalinius, pavesdamas patikrinti ir kontroliuoti tuos darbus, kurie vyksta ir ne paveldo teritorijose, nes iš L.

Tamulyno pateikto sąrašo yra nustatyti tik 4 archeologiniai objektai. Dalis objektų yra urbanistiniai. Kai kurie objektai visai nefigūruoja jokiuose sąrašuose. Čia vėl iškyla apskaitos problema. 2011 m. sausio mėnesį Kultūros ministras Kultūros paveldo departamentui pavedė iki 2014 m. parengti 50 vietovių apskaitos dokumentaciją. Yra pateiktas sąrašas, kurį reikėtų koreguoti, nes dalis objektų kartojasi, dalies objektų nėra.

Reikėtų Komisijos pagalbos inicijuojant sąrašo korektūrą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Sutiko parašyti tokį raštą.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Klausė dėl Vilniaus tramvajaus planų senamiesčio teritorijoje. Šiuo metu paskelbta aplinkos vertinimo atrankos išvada. Per 20 d. reikėjo pateikti siūlymus. Ar Kultūros paveldo departamentas pateikė Aplinkos ministerijai siūlymą persvarstyti atrankos išvadas?

R. Kraujalis

Pažadėjo pasitikslinti, nes nėra informuotas.

Komisijos narė J. Jurevičienė.

Urbanistikos paveldo objektai vieninteliai, kurie nėra reglamentuoti kaip turėtų būti saugomi. Reikėtų reikalauti, kad archeologiniai tyrimai būtų privalomi.

3.4. SVARSTYTA. Dėl NKPA įstatymo pataisų.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Šiuo klausimu turėjo informuoti V. Gadeikienė, kuri šiuo metu yra Seime NKPA įstatymo pataisų svarstyme.

3.5. SVARSTYTA. Dėl griūvančio kultūros paveldo (dvarai).

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo, kad Komisija gavo Seimo nario J. Narkevič raštą, kuriame piktinamasi Lentvario dvaro būkle. Siūlė atkreipti visuomenės ir žiniasklaidos dėmesį.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Atkreipti žiniasklaidos, visuomenės ir atsakingų institucijų dėmesį į situaciją Lentvario dvare.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo Komisiją dėl situacijos Labanoro girioje, Šnieriškių kaime. Komisija gavo Šnieriškių bendruomenės pirmininko raštą, kuriame prašoma gelbėti kaimą. Siūlė išsiaiškinti situaciją kartu su atitinkamomis institucijomis.

SVARSTYTA. Papildomas klausimas dėl atrankos išvados dėl naujų transporto rūšių diegimo (1 ir 2 linijos tiesimas) Vilniaus mieste poveikio aplinkai vertinimo).

Komisijos narė J. Markevičienė.

Komentavo atrankos išvadą. Siūlė Komisijai dalyvauti atrankos išvados svarstymo posėdžiuose.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Paprašė D. Varnaitę komentuoti šį klausimą.

D. Varnaitė

Dėl šio dokumento išsiaiškins plačiau. Kultūros paveldo departamento Vilniaus teritorinio padalinio vedėjas Vitas Karčiauskas, atmetė šį dokumentą, nes jame nėra paveldosauginės dalies.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Priminė Komisijos sprendimą dėl tramvajaus, kuriame nurodoma, kad tramvajus negali būti tiesiamas tose Vilniaus dalyse, kurios įrašytos į Pasaulio paveldo sąrašą.

3.6. SVARSTYTA. Dėl Komisijos veiklos programos spalio mėnesį.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė.

Pristatė Komisijos veiklos spalio mėnesį programą. Siūlė išvažiuojamojo posėdžio į Seinius spalio mėn. nerengti. Komisijos posėdį rengti spalio 26 d. 10 val.

Komisijos narė J. Markevičienė.

Padėkojo Komisijos pirmininkei už šį posėdį, kuriame buvo išsamiai svarstomas tik vienas klausimas. Siūlė kitame posėdyje taip pat svarstyti tik vieną klausimą.

Pritarta bendru sutarimu.

NUTARTA. Pritarti Komisijos veiklos spalio mėnesio programai. Spalio 26 d. posėdžio klausimas „Mokslinių kultūros paveldo tyrimų integravimas į paveldotvarkos darbus“.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Violeta Katinienė